

Koert Broersma

Verklaring t.b.v. hoorzitting proefschrift Ad van Liempt, op 15 november 2019 in Groningen

Geachte commissie,

In de jaren 1989-1997 was ik als vrijwillig onderzoekmedewerker verbonden aan Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

Op verzoek van het Herinneringscentrum verrichtte ik tussen 1994 en 1997, samen met collega Gerard Rossing, uitgebreid onderzoek naar de zogenaamde “Westerbork-film”, die door kampgevangene Rudolf Breslauer in het voorjaar van 1944 in Doorgangskamp Westerbork werd gemaakt.

De resultaten van dit onderzoek werden in 1997 gepubliceerd in deel 5 van de serie *Westerbork-cahiers*. Ik schreef dit cahier, onder de titel *Kamp Westerbork gefilmd*. Deze publicatie staat op naam van beide onderzoekers, Koert Broersma en Gerard Rossing.

In de biografie *Gemmeker* van Ad van Liempt wordt aandacht besteed aan de Westerbork-film. In het onderdeel van hoofdstuk 8, “*De Film*”, op pagina’s 167 t/m 173, put de heer Van Liempt uitgebreid uit onze eindrapportage *Kamp Westerbork Gefilmd*. Veel door hem gebruikte gegevens en informatie zijn op ons onderzoek en op onze publicatie gebaseerd. Dat geeft hij zelf ook toe, achterin zijn boek, in voetnoot 38 bij hoofdstuk 8:

“Uit deze publicatie [dus *Kamp Westerbork Gefilmd*] zijn veel van de hier genoemde feiten afkomstig”.

Deze eerste voetnoot hoort overigens bij pagina 169, terwijl al twee pagina’s eerder wordt begonnen met het overnemen van gegevens uit onze publicatie, maar dan zonder noten.

Sterker nog: In de bronnenverantwoording bij hoofdstuk 8 achterin heeft de heer Van Liempt slechts vier (voet)noten hierover opgenomen, terwijl hij meer materiaal heeft gebruikt.

Naar mijn mening staat dit haaks op wat de heer Van Liempt hierover zelf in zijn eigen verweer stelt. Daarin zegt hij dat het een “

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED].”

Ik neem aan dat de heer Van Liempt hiermee bedoelt, dat iedere keer als hij informatie uit een andere bron haalt, hij dit correct in de bronnenverantwoording dient te vermelden. Volgens mij staat dit ook als zodanig beschreven in de Gedragscode 2014.

In ons geval is dat niet gebeurd. Zoals genoemd is slechts in vier gevallen achterin de Bronnenverantwoording sprake van een voetnoot, terwijl dit er veel meer hadden moeten zijn. De Bronnenverantwoording achterin is dus, wat ons onderzoek naar de Westerbork-film betreft, onzorgvuldig en onvolledig.

Gerard Rossing en ik (her)ontdekten tijdens ons onderzoek nieuwe filmbeelden, van een godsdienstoefening die op 5 maart 1944 in het kamp werd gefilmd. Over deze filmopnamen ontstond een rel in het kamp en in ons cahier *Kamp Westerbork Gefilmd* beschreven wij op basis van ons eigen onderzoek dit hele incident.

De heer Van Liempt behandelt in zijn biografie deze gebeurtenis in vrijwel dezelfde chronologische volgorde die wij hanteerden. Eén voetnoot achterin verklaart de herkomst van één citaat. Maar de rest van de informatie rondom dit incident uit ons cahier blijft onverantwoord.

Een ander voorbeeld is dat de heer Van Liempt vrijelijk put uit vier interviews met getuigen die wij destijds in het kader van ons onderzoek hebben opgespoord en gesproken. Slechts bij één citaat uit één van deze interviews is achterin een verwijzing geplaatst. Bij de andere overgenomen informatie uit dit interview is dit niet gebeurd en bij de overige drie interviews is helemaal nergens een verantwoording geplaatst, niet achterin de Bronnenverantwoording, maar ook niet in de tekst van het boek *Gemmeker*.

Hier kom ik bij een ander bezwaar. Want minstens net zo erg vind ik dat de heer Van Liempt, die immers zwaar leunt op ons onderzoek, niet de moeite

heeft genomen om in de tekst van zijn Gemmeker-biografie ZELF de bron van herkomst, dus *Kamp Westerbork Gefilmd*, en de namen van ons, de onderzoekers/auteurs te noemen.

In drie gevallen heeft hij het over “onderzoekers van het HCKW” of “de onderzoekers”. Maar daar blijft het verder bij, terwijl hij toch zelf achterin zijn boek laat weten dat hij veel feiten uit ons cahier heeft overgenomen en daarmee aangeeft dat onze publicatie voor hem een belangrijke en essentiële bron is. Dit vermeldt hij dus NIET in de tekst zelf.

Als een hoofdstuk voor een aanzienlijk deel is gebaseerd op het drie jaar durende onderzoek en werk van anderen, en de heer Van Liempt verzuimt dit in de tekst van boek of proefschrift zelf duidelijk te maken, en voorts denkt dit af te kunnen doen met slechts vier verwijzingen in een notenapparaat achterin het boek, dat bovendien onvolledig is, dan is dat niet alleen oncollegiaal en onrechtvaardig tegenover de oorspronkelijke onderzoekers/auteurs, maar druist dat ook in tegen alle daarvoor geldende journalistieke en ethische normen en regels.

Tot slot: Op 26 februari 2018 had ik in Westerbork een gesprek met de heer Van Liempt. Hij werkte op dat moment nog aan zijn Gemmeker-biografie; ik was bezig met een nieuwe editie van mijn boek *Buigen onder de storm*, de biografie van journalist Philip Mechanicus, schrijver van het Westerbork-dagboek *In Depot*.

Van dat gesprek heb ik een beetje informatie gebruikt in mijn nieuwe Mechanicus-editie. Maar zelfs dat flinterdunne stukje informatie heb ik als volgt verantwoord.

In de tekst van mijn boek zelf (pagina 231): “Pogingen van de Duitse justitie om Gemmeker later alsnog voor zijn aandeel in de Holocaust veroordeeld te krijgen, liepen volgens zijn biograaf Ad van Liempt op niets uit.”

En in mijn bronnenverantwoording achterin heb ik opgenomen: “In Westerbork vond op 26 februari 2018 een oriënterend en adviserend gesprek plaats met onderzoeker en auteur Ad van Liempt, op dat moment werkzaam aan zijn biografie over kampcommandant Gemmeker.”

Zo ben IK daar mee omgegaan. En dat is niets bijzonders, zo hoort het gewoon. ZO behandel je als onderzoeker en auteur informatie van anderen, met respect en credit naar je collega's.

Dat heeft de heer Van Liempt met onze studie over de Westerbork-film in ieder geval niet gedaan, en trouwens ook niet met de informatie die hij uit mijn Mechanicus-boek in zijn biografie heeft overgenomen. Dat aspect is al meegenomen in de oorspronkelijke klacht.

Kortom, deze gang van zaken is ronduit onacceptabel en onfatsoenlijk.